

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep,
0030 Oslo

Oslo, 30/11 2016

Høring - forslag til lov om registrering av enkeltpersoners gjeld (gjeldsregisterloven)

Vi viser til departementets høringsbrev med høringsfrist 6. desember 2016.

Huseiernes Landsforbund (HL) er bekymret over den kraftige veksten i forbrukslån her til lands. HL mener at heller enn å videreføre og stramme inn boliglånsforskriften som spesielt vil ramme unges mulighet til å komme inn på boligmarkedet, bør myndighetene gripe aktivt og målrettet inn i det uregulerte markedet for forbrukslån. HL er bekymret for betalingsproblemene som forbrukslånene skaper blant de svakeste.

Det ser ut til å være en tendens til at låntakere benytter kapital skaffet til veie gjennom bruk av kredittkort eller forbrukslån for å dekke egenkapitalkravene for å få boliglån. Dette er en uheldig utvikling.

Førsteamanuensis Trond M. Døskeland ved Norges Handelshøyskole mener forbrukslånene i Norge nå minner om de amerikanske subprimelånene fra finanskrisen og mener veksten i forbrukslån i verste fall kan føre til ustabilitet i norsk økonomi.¹ Dette er det grunn til å ta på alvor. Departementet viser til at formålet med gjeldsregisterloven er å legge til rette for mer presise kredittvurderinger for å bidra til at færre husholdninger havner i gjeldsproblemer. Huseiernes Landsforbund mener imidlertid at det ikke er tilstrekkelig å etablere et gjeldsregister for å få kontroll over forbrukslånsbransjen og denne bransjens aggressive markedsføring av lån med urimelige vilkår.

Departementet ser ut til å være enig i dette. I departementets høringsnotat står det: «Det vil (...) være opp til den enkelte kreditttaker å vurdere hvilken vekt som skal legges på gjeldsopplysningene, både i det enkelte tilfelle og i sin policyutforming. For foretak som aksepterer høy risiko, er det ikke gitt at forbruksgjeld vil bli tatt hensyn til overhodet. Dette er det eksempler på bl.a. fra Sverige, hvor enkelte foretak tar så høy risiko at de ikke ser noe poeng i å konsultere gjeldsregisteret. Dette gjelder typisk de foretak som tilbyr svært dyre smålån.» Dette peker i retning av at et gjeldsregister i seg selv har liten verdi når det gjelder å verne de svakeste mot lånehaier.

¹ <http://e24.no/boers-og-finans/bank/mener-forbrukslaanene-truer-norsk-oekonomi/23848038>

Departementet viser i sitt høringsnotat til at andre land har innført et øvre tak på hvor mye et kredittforetak kan kreve i renter. Noe slikt tak finnes ikke i Norge. Alle landene i EU hadde dessuten et lovforbud mot å utnytte andre med urimelige priser på kreditt, da dette ble undersøkt av et tysk forskningsinstitutt. Departementet skriver at dette tilsvarer et forbud mot ågerrenter, «slik Norge også har».²

Vi skylder departementet å gjøre oppmerksom på at straffelovens paragraf om ågerrenter ble avskaffet i 2015 og at denne beskyttelsen mot urimelige høye renter dermed ble fjernet. Norge har med dette hverken en ågerrenteparagraf eller en øvre grense for hvor høy renten på et lån kan være.

Samtidig er lønnsomheten til forbruksbankene ekstrem god. Økonomiprofessor Steinar Holden, instituttleder ved Universitetet i Oslo, mener norske myndigheter bør vurdere å innføre en maks grense på rentene for å gjøre lønnsomheten til forbruksbankene lavere og dermed i noen grad begrense tilbudet.³ Dette er et synspunkt HL deler.

Det må settes et øvre tak for maksimal utlånsrente, for eksempel fem prosentpoeng over 3 måneders NIBOR pengemarkedsrente.

HL ønsker at en større andel av boliglånene blir dreiet i retning av fastrentelån. Vi mener det er et paradoks at samtidig som myndighetene er bekymret for finansiell ustabilitet, er husholdningenes andel av boliglån med fast rente fra banker og kredittforetak på kun 8,3 prosent i 2. kvartal 2016.⁴ Vi mener det bør innføres krav om at minst halvparten av boliglånet blir tatt opp som fastrentelån hvis man ikke har 15 prosent egenkapital ved kjøp av sin første bolig. Samtidig mener vi at kravet om egenkapital må reduseres fra 15 til 10 prosent og at kravet om at nye boliglånskunder må kunne tåle en renteøkning på 5 prosentpoeng må fjernes. HL mener også det bør bygges 5.000 studentboliger årlig de neste 10 årene for at flere unge skal komme inn på boligmarkedet. Dette vil i første rekke lette trykket i leiemarkedet og dernest redusere etterspørselen i boligmarkedet.

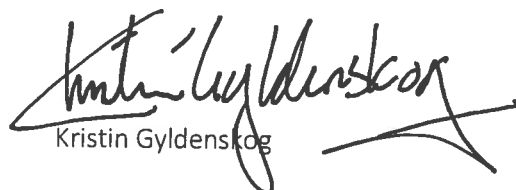
Med vennlig hilsen

for Huseiernes Landsforbund

Peter Batta

Generalsekretær

Kristin Gyldenskog

Avdelingsleder interessepolitikk

² Høringsnotat: Lov om registrering av enkeltpersoners gjeld (gjeldsregisterloven), s 57.

³ <http://e24.no/boers-og-finans/bank/mener-forbrukslaanene-truer-norsk-oekonomi/23848038>

⁴ <http://www.ssb.no/bank-og-finansmarked/statistikker/renter/maaned/2016-08-17>